

[Madsen-Mygdal.]

det kan være — alt saadant kan jo hænde —, saa straffes han med en Bøde paa 45 Kr. i alle de Aar, han har virket; eller om man vil sige det paa den Maade: hvis han er den lykkelige Fader til i det mindste een kvalificeret ung Landmand, saa præmieres han med det samme Beløb.

Det er mig ikke ganske indlysende, hvad Statsmagten tilsigter med denne Bestemmelse, hvis det da ikke skal være en Slags Foranstaltning til Børneavlens Opretholdelse, men det er maaske netop ogsaa det, som den højtærede Landbrugsminister har tænkt sig var tiltrængt i de Tider, vi nu oplever.

Naar man nu har læst dette Stykke i § 6, vil man da i hvert Fald faa det Indtryk, at Fæsteren kan sælge til anden Mand eller frit testamentere til sine Børn. Men hvis man tror det, saa tager man fejl; det kan man se af en helt anden Paragraf, nemlig § 8.

Denne § 8 siger i 1ste Stykke, at Fæsteren har en Ejers Raadighed over Ejendommen, det lyder jo helt godt, men der tilføjes ganske vist: „med de af denne Lov flydende Indskrænkninger“, og derved ophæves i Virkeligheden hele Herligheden. I 2det Stykke af § 8 hedder det nemlig:

„Naar Bruget søges overdraget til anden Mand, og denne ikke er den hidtidige Brugers Livsarving, har Staten Ret til at overtage Brugets Jord og erhverve Bygningerne til den oprindelige Byggepris med Tillæg af paaviselig afholdte Udgifter til Udvidelser eller Forbedringer samt Værdien af de Forbedringer, der er tilført Bruget ved Brugerens Arbejde eller Kapitalanbringelse.“

Altsaa, hvis der ikke er Livsarving — og man ser her, at Fremskaffelse af Livsarving bliver stadig det fundamentale Spørgsmaal for Fæsteren —, har Staten Ret til at overtage det alt sammen. Og paa hvilke Betingelser har Staten denne Ret? Jo, der skal ydes Vederlag for Forbedringer, der er tilført Bruget ved Brugerens Arbejde eller Kapitalanbringelse. Det kan være meget rigtigt, men hvem vurderer disse Forbedringer, hvorledes foregaar Vurderingen deraf? Ikke et Ord siger Lovforslaget i saa Henseende. Er det igen det mægtige Jordlovsudvalg, der som Jordejers Repræsentant alene og ensidigt fastsætter denne Værdi, der maaske er Resultatet af en Mands og hele hans Families utrættelige Arbejde gennem et helt Liv?

Det er nemlig saaledes, at de fleste Landmænd og de bedste Landmænd anbringer ikke blot deres Arbejde, men ogsaa

deres opsparede Kapital, efterhaanden som den fremkommer, i deres egen Bedrift, og det er netop det, der giver Mulighed for Fremgang indenfor en Landbrugsbedrift. Det er meget ofte saaledes, at ved Afslutningen af en saadan Gerning er hele Familiens Formue det, der staar i denne Landbrugsbedrift.

Og ganske den samme Tavshed med Hensyn til, hvordan Vurderingen foretages, findes i § 9, hvor Statens Ekspropriation af Ejendommen eller Overtagelse af Ejendommen i Tilfælde af, at der opstaar Byggegrundsværdi, er omtalt.

I Sammenligning med den Alvor, hvormed den store Landbokommission for henved 150 Aar siden opsatte Reglerne for en upartisk og sagkyndig Vurdering baade ved Tiltræden og Fratræden, frembyder den Ligegyldighed eller Overlegenhed, hvormed dette Lovforslag behandler det samme Forhold, en iøjnefaldende Kontrast.

I sidste Stykke af § 8 hedder det:

„Ved Brugets Overdragelse til Livsarving, der kan komme i Betragtning i Henhold til Bestemmelserne i § 4, kan der tilstaas den nye Bruger Suppleringslaan indtil Forskellen mellem det resterende Laan og Bygningernes Værdi, fastsat efter foretagen Vurdering af den i § 4, 2det Stykke, nævnte Amtskommission og godkendt af Landbrugsministeren. Laanet forrentes med 4½ pCt. p. a. og afdrages i 20 Aar med 1/40 halv-aarlig.“

Det vil altsaa sige, at til ny Bruger, der ganske vist er Livsarving, kvalificeret Livsarving, gives der nyt Laan igen helt op til Toppen. Det forekommer mig nu at være en højst ejendommelig og en ret betænkelig Fremgangsmaade. Naar Lovgivningsmagten overhovedet beskæftiger sig med Udstykningssspørgsmaalet, er Grunden jo den, at man ønsker at øge Antallet af mindre og selvstændige Landbrugsbedrifter, men naar en saadan Bedrift en Gang er oprettet, er Formaålet i saa Henseende naaet. Statens Interesse indskrænker sig til at paase, at Bruget fremdeles opretholdes som selvstændigt Brug; men at Staten vedblivende skal øse Laan ud paa samme Bedrift, har ikke noget som helst med selve Udstykningsagen eller Udstykningssspørgsmaalet at gøre.

Jeg er i dette Tilfælde saa heldig, at jeg er enig med, eller jeg skal maaske sige har været enig med Jordlovsudvalgets høje Formand, det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen. Da et lignende Lovforslag fra socialdemokratisk Side var fremme i Sam-